

**ROKEN
HELPT
TEGEN DE
STRESS***

**VAN
ROKEN
WORD JE
MAGER***

BULLSHIT FREE
GENERATION

BULLSHIT FREE
GENERATION

DEZE UITSPRAAK
CHECK WWW.BULLSHITFREEGENERATION.BE

*DEZE UITSPRAAK
CHECK WWW.BULLSHITFREEGENERATION.BE

IS ROKEN VANDAAG NOG 'NORMAAL?'

- CIJFERS EN STATISTIEKEN OVER ROKEN

— LESVOORBEREIDING

IS ROKEN VANDAAG NOG 'NORMAAL?' - CIJFERS EN STATISTIEKEN OVER ROKEN — LESVOORBEREIDING

L

50
MIN.

+
HUISWERK-
OPDRACHT
MET OUDERS

+
15
MIN.

BESPREKING
IN DE LES

PRAKTISCH

MATERIAAL

- pen en papier
- bijlage: oefenblad 'De norm'
- bijlage: achtergrondtekst 'Aantal rokers'
- bijlage: oefenblad 'Aantal rokers'
- bijlage: verbeterleutel 'Aantal rokers'
- bijlage: huiswerkopdracht 'Tijden veranderen'
- bijlage: brochure 'Als kleine kinderen groot worden'

IN DE VAKKEN

- project algemene vakken
- maatschappelijke vorming
- godsdienst
- zedenleer
- geschiedenis
- wiskunde
- Nederlands
- expressie
- ...

DOELGROEP

- 1e graad

Doelgroep gebaseerd op de evidencebased **leerlijn** tabak, alcohol en drugs.

LESDOELSTELLINGEN

- De leerlingen weten dat niet-roken de norm is.
- De leerlingen zijn zich bewust van het verschil tussen de gepercipieerde en daadwerkelijke norm en weten welke risico's een foutief gepercipieerde norm kan inhouden.
- De leerlingen hebben een realistisch beeld van het aantal rokers vroeger en nu.
- De leerlingen kunnen statistieken kritisch interpreteren.
- De leerlingen gaan een gesprek aan met hun ouders over roken.

EXTRA INFO

Jongeren lesgeven over de norm over roken en hen in gesprek laten gaan met de ouders is een aanpak die het best werkt bij leerlingen van veertien jaar en jonger. Als je deze les in een tweede of derde graad geeft, loop je het risico dat leerlingen rondom zich kijken en veel meer rokers zien dan er gemiddeld in de rest van de samenleving zijn. Hen overtuigen dat dat in de volledige samenleving anders is, is dan geen effectieve aanpak om jongeren niet of minder te doen roken. Het kan zelfs contra-productief werken. Daarom adviseren we om deze les alleen in de eerste graad te gebruiken.

VOORBEREIDING

- Bekijk het lesverloop en integreer dat in de bestaande lessen.
- Verzamel het benodigde materiaal.
- Lees aandachtig de **achtergrondtekst 'Aantal rokers en de norm'** (zie bijlage).
- Print de benodigde **oefenbladen en huiswerkopdracht** (zie bijlage) voor iedere leerling en/of integreer ze in bestaande cursussen.
- Bekijk de benodigde **verbetersleutel(s)** (zie bijlage).

OOIT EENS ROKEN, IS DAT WEL NORMAAL?

VERLOOP	WERKVORM	MATERIAAL
<p>Deel 1: de norm</p> <ul style="list-style-type: none"> Deel aan de leerlingen oefenblad 'De norm' (zie bijlage) uit. Start deze oefening met een introductie over de norm. Gebruik daarvoor de achtergrondtekst 'Aantal rokers en de norm' (zie bijlage), onderdeel 'De norm'. Geef de leerlingen de opdracht om de zinnen op het oefenblad aan te vullen. Overloop klassikaal enkele antwoorden van de leerlingen totdat een leerling antwoordt: "Omdat iedereen het doet". Dan stel je de extra vragen: <ul style="list-style-type: none"> "Hoe zeker ben jij dat iedereen dat doet?" "Wat denkt de rest van de klas?" <p>Koppel terug op basis van de achtergrondtekst 'Aantal rokers en de norm', onderdeel 'De norm en menselijk gedrag'.</p> <p>Deel 2: gepercipieerde en daadwerkelijke norm van roken</p> <ul style="list-style-type: none"> Maak vervolgens de overgang naar het onderwerp 'roken'. En stel klassikaal de vragen: <ul style="list-style-type: none"> "Vind je het normaal om ooit eens te roken?" "Denk je dat je dat zelf ooit eens zult proberen? Waarom wel of niet?" <ul style="list-style-type: none"> Vraag aan de leerlingen om een pen en blad papier te nemen. Laat alle leerlingen individueel op het papier schrijven hoeveel procent van alle zeventien tot achttien-jarigen er volgens hen ooit al eens gerookt heeft. Laat hen daarover individueel en in stilte nadenken. Noteer ondertussen op het bord alle ronde percentages (10%, 20%, 30%, ... tot 100%) en voorzie plaats ernaast. Overloop klassikaal alle percentages van laag naar hoog en vraag aan de leerlingen om hun hand op te steken bij het percentage dat het dichtst bij hun gok ligt. Tel vervolgens het aantal leerlingen per percentage en noteer dat op het bord. Bespreek welk percentage het vaakst voorkomt in de opinie van de klas. 	<ul style="list-style-type: none"> Doceren Zinnen aanvullen Aantallen schatten Doceren Reflecteren (klasgesprek) 	<ul style="list-style-type: none"> Papier & pen Oefenblad 'De norm' (zie bijlage) Achtergrondtekst 'Aantal rokers en de norm' (zie bijlage)

25
MIN.

- Nadien geef je hen het juiste antwoord en geef je hen meer uitleg aan de hand van de **achtergrondtekst 'Aantal rokers en de norm'** (te vinden in de verbeter sleutel 'Aantal rokers'), onderdeel 'Daadwerkelijke en gepercipieerde norm van roken'.
- Reflecteer samen met de klas over het verschil tussen de gepercipieerde en daadwerkelijke norm. Je kunt volgende vragen gebruiken:

- "Vond je die cijfers verrassend?"
- "Hoe komt het dat veel jongeren daar een fout beeld over hebben?"
- "Welk risico houdt een fout gepercipieerde norm in?"

STATISTIEKEN OVER ROKEN - EEN REIS DOOR DE TIJD

VERLOOP	WERKVORM	MATERIAAL
<ul style="list-style-type: none"> • Start deze oefening met een kleine introductie over rokers-statistieken en wijs op de aandachtspunten bij de interpretatie van die statistieken aan de hand van de achtergrondtekst 'Aantal rokers en de norm', onderdeel 'aantal rokers in de statistieken' (zie bijlage). • Leg aan de leerlingen uit dat je met deze oefening een trip door de tijd zult maken met hen, omdat je benieuwd bent of zij een realistisch beeld hebben van het aantal rokers vroeger en nu. Deel vervolgens het oefenblad 'aantal rokers' (zie bijlage) uit. • Laat de leerlingen op het oefenblad noteren hoeveel procent dagelijkse en regelmatige rokers zij denken dat er waren op 4 verschillende tijdstippen (1963, 1983, 2003 en 2015). <p>TIP: vermeld duidelijk dat het gaat over volwassenen (tot 1989: 18 jaar en ouder, vanaf 1990: 15 jaar en ouder) en over het percentage dagelijkse en regelmatige rokers samen.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nadien overloop je elk tijdstip en laat je enkele leerlingen aan het woord. Na elk tijdstip geef je hen het juiste antwoord (terug te vinden in de achtergrondtekst 'Sociale norm' (zie bijlage) en/of deel je de verbetersleutel 'Aantal rokers', onderdeel 'aantal rokers in de statistieken', (zie bijlage) uit. • Bespreek nadien klassikaal en reflecteer over de statistieken. Je kunt volgende vragen stellen: <ul style="list-style-type: none"> • "Vond je dit verrassend?" • "Dacht je dat er meer of minder rokers waren?" • "Als je weet dat roken echt heel ongezond is, vind je dan dat er eigenlijk nog veel rokers zijn of niet?" 	<ul style="list-style-type: none"> • Doceren • % schatten • Reflecteren (klas-gesprek) 	<ul style="list-style-type: none"> • Papier & pen • Achtergrondtekst 'Aantal rokers en de norm' (zie bijlage) • Oefenblad 'Aantal rokers' (zie bijlage) • Verbetersleutel 'Aantal rokers' (zie bijlage)

15
MIN.

- Eindig de oefening met een klassikale toekomstvoorspelling. Stel de leerlingen de volgende open vraag:
 - "Wat denk je dat de toekomst zal brengen? Hoeveel rokers schat jij dat er zullen zijn in 2050?"
 - "Waarom denk je dat?"
 - "Waar zie jij jezelf in 2050? Past roken in dat plaatje?"
 - "In 2050 is de kans groot dat je zelf kinderen hebt. Geloof je dat zij rookvrij zullen opgroeien?"

REFLECTIEOEFENING MET OUDER/VOOGD

VERLOOP	WERKVORM	MATERIAAL
<ul style="list-style-type: none"> • Deel aan alle leerlingen de huiswerkopdracht 'Tijden veranderen' uit (zie bijlage), samen met de 'Aantal rokers in de statistieken' (zie bijlage), en geef hen de opdracht om samen met hun (groot)ouder(s) of voogd de vragen op te lossen. • Koppel in een volgende les terug naar de vragen en stel klassikaal volgende vragen: <ul style="list-style-type: none"> • "Was het gemakkelijk om over roken te praten?" • "Waren er dingen helemaal anders in hun tijd?" • "Waar keek je het meest van op?" • "Heb je dingen bijgeleerd van je ouder/voogd die je nog niet wist van hem/haar?" 	<ul style="list-style-type: none"> • Huiswerkopdracht met de ouder/voogd • Reflecteren (klasgesprek) 	<ul style="list-style-type: none"> • Huiswerkopdracht 'Tijden veranderen' (in bijlage) • Verbetersleutel 'Aantal rokers' (zie bijlage) • Brochure 'Als kleine kinderen groot worden' (zie bijlage)

L

20
MIN.

Extra informatie

- Ouders hebben een grote invloed op hun kinderen. Dat geldt ook voor roken. Onderzoek wijst uit dat het effectief is om ouders te betrekken bij de preventie van roken wanneer de jongeren veertien jaar of jonger zijn. Naarmate ze ouder worden, krijgen de vrienden een belangrijkere plaats in hun leven. Met deze huiswerkopdracht willen we jongeren stimuleren om een open gesprek te hebben met hun ouder of voogd over roken.
- Wil je met de school graag de ouder of voogd extra ondersteunen om het onderwerp aan bod te brengen? Geef dan de **brochure 'Als kleine kinderen groot worden'** (zie bijlage) mee met de leerlingen of organiseer een infomoment voor de ouders (meer info en reservatie op www.vlaamse-logos.be).

(Taal)fout opgemerkt? Een suggestie of opmerking bij deze les?
Stuur het naar info@bullshitfree.be.

Het aantal rokers en de sociale norm - lesvoorbereiding

Deze publicatie is een realisatie van het Vlaams Instituut Gezond Leven i.s.m. het Huis van Alijn, i.h.k.v de expo Rook

AUTEURS

Eline De Decker (Vlaams Instituut Gezond Leven)
Katrijn Vandamme (Vlaams Instituut Gezond Leven)

MET OOK DANK AAN

Griet Desutter (Huis Van Alijn)
Marie Kympers (Huis Van Alijn)

www.gezondleven.be

www.bullshitfree.be

www.huisvanalijn.be/nl/actueel/expo-rook

VERANTWOORDELIJKE UITGEVER

Vlaams Instituut Gezond Leven vzw
Linda De Boeck
Gustave Schildknechtstraat 9
1020 Brussel

© 2019, Vlaams Instituut Gezond Leven vzw, All rights reserved

Niets uit deze uitgave mag verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever. Voor educatieve, pedagogische en sociale doeleinden die geen commercieel oogmerk hebben, mag al het materiaal vrij gebruikt worden mits correcte bronvermelding van deze publicatie.

www.gezondleven.be

